

آئین‌نامه‌ی اجرایی
دوره‌ی دکتری تخصصی Ph.D
شیوه‌ی آموزشی - پژوهشی

مصوب شورای تحصیلات تکمیلی

مورخ ۹۳/۱۲/۱۲

دانشگاه الزهراء (س)

باسمه تعالی

مقدمه

رشد پرشتاب علم و فناوری و تحولات عظیم اجتماعی، اقتصادی به خصوص هدف‌های برنامه‌های توسعه و سند چشم‌انداز بیست‌ساله‌ی جمهوری اسلامی ایران، شرایطی را برای دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی پدید آورده است که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای ایجاد تحول راهبردی در علم و فناوری و توجه بیشتر به پژوهش، تربیت نیروهای متعهد، متخصص، و ماهر را از طریق تنوع در شیوه‌ی پذیرش دانشجو در دوره‌ی دکتری، در صدر اولویت‌های کاری خود قرار داده است.

"آیین‌نامه‌ی اجرایی دوره‌های دکتری تخصصی دانشگاه الزهراء" با توجه به این سیاست‌ها، و بر اساس آیین‌نامه جدید دوره‌ی دکتری به شیوه‌ی "آموزشی-پژوهشی" تدوین شده است. در تنظیم این آیین‌نامه، هدف‌های مندرج در ابلاغیه‌ی ۱۲/۵۷۲۰۹ مورخ ۸۹/۹/۱۷ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در خصوص دوره‌های دکتری مصوب ۸۹/۸/۸ شورای عالی برنامه‌ریزی در نظر گرفته شده است. گفتنی است این مقررات با توجه به سیاست عدم‌تمرکز با هدف پررنگ‌کردن نقش گروه‌های آموزشی و پژوهشی در تصمیم‌گیری، کاهش تعداد واحدهای آموزشی جهت تقویت فراگیری دانشجویان با استفاده از امکانات محیطی و تقویت پژوهش، تناسب تعداد و نوع واحدهای آموزشی با نیازهای پژوهشی دانشجویان و ارتقاء کیفی رساله‌ها، برجستگی بیشتر نقش استاد راهنما در هدایت دانشجو، استفاده از استادان راهنمای مشترک، بهره‌گیری از صاحب‌نظران برون‌دانشگاهی، افزایش میزان تولیدات علمی و کوتاه‌کردن و بهینه‌سازی دوره‌ی تحصیل، در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه به تصویب رسیده است.

الف- تعریف واژه‌ها و هدف‌ها

ماده‌ی ۱: تعریف‌ها

در این آیین‌نامه برای رعایت اختصار، واژه‌های زیر استفاده شده است.

وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه: دانشگاه الزهراء^(س)

دوره‌ی دکتری: دوره‌ی دکتری تخصصی Ph.D

آیین‌نامه: آیین‌نامه دوره‌ی دکتری مصوب جلسه‌ی ۸۹/۸/۸ شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت است.

گروه: کوچک‌ترین واحد سازمانی آموزشی دانشگاه

دانشجو: پذیرفته‌شدگان دوره‌ی دکتری که مرحله‌ی گزینش را طی و در دانشگاه ثبت‌نام نموده‌اند.

شورا: منظور شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

ماده‌ی ۲: دوره‌ی دکتری بالاترین دوره‌ی تحصیلی آموزش عالی است که به اعطای مدرک تحصیلی می‌انجامد و

هدف از برگزاری آن تربیت افرادی است که با نوآوری در زمینه‌های مختلف علمی و فناوری در راستای

رفع نیازهای کشور و گسترش مرزهای دانش مؤثر باشند.

ب- شرایط پذیرش

ماده ۳: داوطلبان ورود به دوره‌ی دکتری باید دارای ویژگی‌های زیر باشند:

الف) داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی

ب) داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا دکتری حرفه‌ای از یکی از دانشگاه‌های داخل یا خارج از کشور که حسب مورد به تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد.

ج) احراز صلاحیت علمی برای ورود به رشته مورد نظر از طریق آزمون کتبی و مصاحبه یا شرکت در فراخوان و مصاحبه استعداد های درخشان

د) ارائه نمره قبولی در یکی از آزمون‌های زبان خارجی به شرح جدول زیر، در زمان ثبت نام:

حداقل نمره‌ی قابل قبول		آزمون
۴۵۰	PBT	TOFEL
۴۵	IBT	
۱۳۳	CBT	
۴۲۰		TOLIMO
۴۵		MCHE
۴/۵		IELTS
۵۰		زبان دانشگاه تربیت مدرس

تبصره ۱: مهلت ارائه‌ی نمره‌ی زبان تا قبل از برگزاری ارزیابی جامع می‌باشد. صدور مجوز برگزاری ارزیابی جامع منوط به ارائه نمره‌ی زبان است.

ه) ورود به دوره‌ی دکتری محدودیت سنی ندارد.

ماده ۴: داوطلب پس از دریافت پذیرش از دانشگاه و ثبت نام در دوره‌ی دکتری، دانشجوی دوره‌ی دکتری نامیده می‌شود.

تبصره ۱: ثبت نام نکردن دانشجو در زمان مقرر در هر نیم‌سال به منزله‌ی انصراف وی از ادامه‌ی تحصیل می‌باشد.

ج- استاد راهنما

ماده ۵: مسئولیت راهنمایی دانشجو از نخستین نیم سال تحصیلی بر عهده‌ی "استاد راهنمای اول" است. استاد راهنما، پیش از ثبت نام، به درخواست دانشجو، از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه با مرتبه استادیاری و بالاتر که حداقل دوسال سابقه‌ی تدریس در دوره‌ی کارشناسی‌ارشد در همان رشته داشته و راهنمایی دو پایان‌نامه‌ی کارشناسی‌ارشد در دانشگاه الزهرا^(س) در همان رشته را به پایان رسانده و در سه سال آخر نیز یک مقاله‌ی علمی- پژوهشی به چاپ رسانده باشند، انتخاب و با موافقت عضو هیأت علمی و تأیید شورای گروه مربوطه تعیین می‌شود.

تبصره ۱: در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنمای اول و تأیید گروه، راهنمایی رساله‌ی دانشجو را دو استاد راهنما به طور مشترک، عهده‌دار می‌شوند، مشروط به اینکه استاد راهنمای اول به عنوان استاد راهنمای "اصلی" حداقل ۶۰٪ هدایت رساله را به عهده داشته باشد. مسئولیت با استاد راهنمای اول است و درصد سهم استادان راهنما در پرداخت حق‌التدریس به پیشنهاد ایشان و توافق استاد راهنمای دوم (حداقل استادیار)، با رعایت شرط حداقل ۶۰٪ در شورای تحصیلات تکمیلی گروه تعیین می‌شود.

تبصره ۲: در صورت نیاز، به تشخیص استاد یا استادان راهنما یک یا دوتن از اعضای هیأت علمی یا سایر متخصصان دارای مدرک دکتری به عنوان "استاد یا استادان مشاور" تعیین می‌شوند.

تبصره ۳: در شرایط خاص و به تشخیص شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، استاد راهنمای دوم و استاد یا استادان مشاور می‌توانند از متخصصان با مدرک دکتری، از خارج از دانشگاه نیز انتخاب شوند.

تبصره ۴: تعیین یا تغییر استاد راهنمای دوم و مشاور تا پایان نیم سال هفتم امکان‌پذیر است.

د- مرحله‌های برگزاری دوره دکتری

ماده ۶: دوره دکتری دارای دو مرحله‌ی آموزشی و پژوهشی است. مرحله‌ی آموزشی با ثبت نام نخستین نیم سال تحصیلی، آغاز و با ارزیابی کتبی جامع پایان می‌یابد. مرحله‌ی پژوهشی پس از موفقیت در ارزیابی کتبی جامع، با فرایند دفاع از پیشنهاد پژوهشی در ارزیابی شفاهی جامع شروع و با تدوین رساله و دفاع از آن به پایان می‌رسد.

تبصره ۱: دانشجو می‌تواند پژوهش خود را در مرحله‌ی آموزشی آغاز نماید ولی ثبت نام رسمی برای رساله منوط به دفاع از پیشنهادی پژوهشی است.

ماده ۷: مجموع واحدهای دوره‌ی دکتری ۳۶ واحد است. این واحدها شامل ۱۲ تا ۱۸ واحد درسی و ۲۴ تا ۱۸ واحد رساله است که در برنامه درسی مصوب هر رشته تعیین می‌شود.

ه- تصویب برنامه آموزشی - پژوهشی دانشجو

ماده ۸: دانشجو باید در آغاز نیم‌سال اول فرم تصویب برنامه آموزشی - پژوهشی خود را با هماهنگی با استاد راهنما و بر اساس برنامه‌ی درسی مصوب رشته تکمیل و به مدیر گروه ارائه دهد تا پس از تصویب آن در شورای تحصیلات تکمیلی گروه و تأیید دانشکده، به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال و توسط مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه تأیید شود.

و- دوره‌ی آموزشی

ماده ۹: واحدهای درسی به منظور تسلط بر مفاهیم نوین هر رشته و تقویت توان علمی دانشجو برای انجام فعالیت‌های پژوهشی، با نظر استاد راهنما و بر اساس برنامه‌ی درسی مصوب هر رشته انتخاب می‌شود و دانشجو در دوره‌ی آموزشی موظف است در هر نیم‌سال تحصیلی بین ۶ تا ۱۰ واحد درسی از درس‌های سرفصل را با نظر استاد راهنما و طبق برنامه آموزشی - پژوهشی خود انتخاب و ثبت‌نام نماید.

ماده ۱۰: در شرایط خاص و در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه، دانشجو موظف است تعدادی از درس‌های دوره‌ی کارشناسی ارشد را حداکثر تا ۶ واحد به عنوان "**درس‌های جبرانی**" بگذراند. نمره‌ی این درس‌ها در تعیین میانگین کل محاسبه نمی‌شود.

تبصره ۱: ارائه‌ی درس‌های جبرانی در هر حال نباید طول دوره‌ی آموزشی را اضافه نماید.

تبصره ۲: درس‌های جبرانی نباید به طور مستقل برای دانشجویان دکتری ارائه شود، مگر اینکه در سرفصل کارشناسی ارشد تعریف نشده باشد.

تبصره ۳: حداقل واحد درسی در ماده ۹ بدون در نظر گرفتن واحدهای جبرانی محاسبه می‌شود. در صورت گرفتن هم‌زمان درس‌های جبرانی سقف واحدها در هر نیم‌سال از ۱۰ به ۱۴ واحد قابل افزایش است.

تبصره ۴: برای گروه‌هایی که دروس آن‌ها چهار واحدی است حداکثر دو درس به عنوان جبرانی در نظر گرفته می‌شود.

ماده ۱۱: حداکثر طول دوره‌ی آموزشی برای گذراندن واحدهای درسی (جبرانی و اصلی) ۳ نیم‌سال تحصیلی است.

ماده ۱۲: نمره‌ی قبولی در هر درس، اعم از اصلی و جبرانی، ۱۴ از ۲۰ و میانگین قابل قبول نمره‌های دانشجو در همه‌ی درس‌ها ۱۶ از ۲۰ است. در صورتی که میانگین کل کم‌تر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز است با نظر

استاد راهنما حداکثر در یک نیمسال تحصیلی درس‌هایی را افزون بر سقف واحدهای درسی برای جبران میانگین کل بگذراند.

ماده ۱۳: چنانچه میانگین کل نمره‌های دانشجو در مدت مجاز مرحله‌ی آموزشی با رعایت زمان اضافه ماده ۱۲ به ۱۶ نرسد، از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۱۴: غیبت دانشجو در تمامی برنامه‌های درسی نباید از سه شانزدهم مجموع ساعت‌های آن درس تجاوز کند؛ در غیر این صورت نمره‌ی دانشجو در آن درس صفر در نظر گرفته می‌شود.

ز – تصویب موضوع پیشنهادی رساله‌ی دکتری

ماده ۱۵: دانشجو موظف است موضوع پیشنهادی رساله‌ی خود را در نیمسال سوم با هماهنگی استاد راهنما تعیین و فرم تصویب موضوع پیشنهادی رساله‌ی خود را تکمیل کند و به مدیر گروه ارائه دهد تا پس از تصویب آن در شورای تحصیلات تکمیلی گروه و تأیید دانشکده، به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال و توسط مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه تأیید شود.

تبصره ۱: موضوع پیشنهادی رساله باید در نیمسال سوم، قبل از ارسال درخواست صدور مجوز ارزیابی کتبی جامع به تصویب برسد. آخرین مهلت تصویب موضوع پیشنهادی تا پایان نیمسال سوم می‌باشد.

ح – ارزیابی جامع

ماده ۱۶: ارزیابی جامع به منظور احراز قابلیت‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو برای آغاز فعالیت‌های پژوهشی است و در دو مرحله کتبی و شفاهی انجام می‌شود. این ارزیابی باید به گونه‌ای باشد تا در آن توانمندی، تحلیل و استنباط دانشجو برای آغاز فعالیت پژوهشی به طور رسمی توسط هیات داوران سنجیده شود.

ماده ۱۷: دانشجویانی که همه واحدهای درسی خود را با موفقیت گذرانده باشند و میانگین کل نمره‌های آن‌ها کم‌تر از ۱۶ نباشد باید برای ارزیابی کتبی جامع و ارزیابی شفاهی جامع در اولین نیمسال بعد از اتمام واحدهای درسی ثبت‌نام کنند. ارزیابی کتبی و شفاهی باید تا پایان همان نیمسال برگزار شود و دانشجو در آن شرکت کند.

تبصره ۱: دانشجو موظف است پس از اتمام واحدهای درسی در نخستین ارزیابی جامع که توسط گروه برگزار می‌شود شرکت کند و در صورت نداشتن آمادگی، درخواستی برای تمدید مهلت

شرکت در آزمون با ذکر دلایل موجه (مطابق با آیین‌نامه‌ی آموزشی) و تأیید استاد راهنما به شورای تحصیلات تکمیلی گروه ارائه نماید. این شورا می‌تواند زمان شرکت دانشجو در ارزیابی جامع را حداکثر برای یک نیم‌سال تحصیلی، با رعایت سقف زمانی کل دوره‌ی آموزشی، به تعویق اندازد. مسئولیت عواقب ناشی از این تأخیر به عهده‌ی دانشجو است.

ح - ۱- ارزیابی کتبی جامع

ماده‌ی ۱۸: دانشجو باید با نظارت معاون آموزشی دانشگاه در یک آزمون کتبی جامع در دو یا سه درس دوره دکتری که حداقل ۶ واحد از واحدهای گذرانده را شامل شود، به انتخاب استاد راهنما و تصویب گروه آموزشی شرکت کند.

تبصره‌ی ۱: دانشجو موظف است تقاضای شرکت در ارزیابی کتبی جامع را با تأیید استاد راهنما در آخرین نیم‌سال آموزشی به مدیر گروه ارائه دهد. مدیر گروه پس از بررسی تقاضا و پرونده‌ی آموزشی دانشجو، زمان برگزاری ارزیابی کتبی جامع را طی نامه‌ای به دانشجو یادآوری می‌کند. رونوشت این نامه برای استاد راهنما و معاون آموزشی دانشکده ارسال می‌شود.

تبصره‌ی ۲: اگر دانشجو تنها به دلیل آماده نبودن و نه با ارائه دلایل مستند و موجه (مطابق با آیین‌نامه‌ی آموزشی)، در نخستین آزمون کتبی جامع که توسط گروه برگزار می‌شود شرکت نکند، یک نوبت از دو نوبت تبصره‌ی ۱ ماده‌ی ۱۷ را از دست می‌دهد.

تبصره‌ی ۳: طول مدت مجاز مرحله‌ی آموزشی تا پایان ارزیابی کتبی جامع ۳ تا ۴ نیم‌سال تحصیلی است. در صورت عدم‌قبولی در ارزیابی کتبی جامع، یک نیم‌سال به این مدت افزوده خواهد شد. چنان‌چه دانشجو نتواند در این مدت ارزیابی کتبی جامع را با موفقیت به پایان برساند، از ادامه‌ی تحصیل محروم می‌شود.

ماده‌ی ۱۹: سوالات ارزیابی کتبی جامع توسط حداقل ۴ نفر و حداکثر ۵ نفر متخصص شامل استاد راهنمای اول و ۳ نفر عضو هیأت علمی دارای مرتبه‌ی استادیاری یا استادیار پژوهشی به بالا، با دو سال سابقه‌ی تدریس یا تحقیق در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و استاد راهنمای دوم یا مشاور (به عنوان عضو پنجم) طرح می‌شود. این افراد توسط شورای تحصیلات تکمیلی گروه انتخاب و با تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می‌شود. استاد راهنمای دوم و یا مشاور می‌توانند جزء ۳ نفر عضو هیئت علمی باشند.

تبصره‌ی ۱: مدیر گروه برگزارکننده و دبیر جلسه‌های ارزیابی جامع است.

تبصره‌ی ۲: نظارت بر حسن اجرای مراحل ارزیابی کتبی جامع بر عهده معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکدها است.

تبصره ۳: ارزیابی کتبی جامع دوبار در سال و بر اساس برنامه‌ی زمان‌بندی اعلام‌شده توسط گروه، پس از تأیید در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و اخذ مجوز از تحصیلات تکمیلی دانشگاه برگزار می‌شود.

تبصره ۴: درخواست صدور مجوز ارزیابی کتبی جامع باید ۲ هفته قبل از تاریخ آزمون کتبی به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود.

تبصره ۵: صدور مجوز امتحان جامع منوط به ارائه نمره زبان است.

ماده ۲۰: حداقل نمره قابل قبول برای هر درس در ارزیابی کتبی جامع، ۱۴ و میانگین نمرات نباید کمتر از ۱۶ باشد. این میانگین در معدل کل دانشجو تاثیر ندارد و به صورت درجه (عالی: ۲۰-۱۹، بسیار خوب ۱۸/۹۹-۱۷/۵، درجه خوب: ۱۷/۴۹-۱۶ و غیر قابل قبول: کمتر از ۱۶) در کارنامه‌ی دانشجو ثبت می‌شود.

تبصره ۱: نمره‌ی ارزیابی کتبی جامع، باید تا حداکثر ۳ هفته بعد از برگزاری آن به تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال شود.

تبصره ۲: مدیر گروه باید نتیجه‌های قبولی یا ردی در ارزیابی کتبی جامع را به صورت کتبی به اطلاع دانشجو برساند.

تبصره ۳: دانشجویانی که میانگین کل نمره‌ی ارزیابی کتبی جامع آن‌ها در نوبت اول کمتر از ۱۶ باشد، تنها یک بار دیگر می‌توانند با رعایت حد نصاب سنوات، در ارزیابی کتبی جامع شامل تمام دروس، شرکت نمایند و حد نصاب ماده ۲۰ را کسب نمایند. در صورتی که این حد نصاب در نوبت دوم کسب نشود، دانشجو از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره ۴: دانشجویانی که میانگین کل نمره‌ی ارزیابی کتبی جامع آن‌ها در نوبت اول ۱۶ به بالا باشد، ولی نمره‌ی برخی از دروس کمتر از ۱۴ باشد، تنها یک بار دیگر می‌توانند با رعایت حد نصاب سنوات، در ارزیابی همان دروس شرکت نمایند و حد نصاب ماده ۲۰ را کسب نمایند. در صورتی که این حد نصاب در نوبت دوم کسب نشود، دانشجو از ادامه‌ی تحصیل محروم خواهد شد.

ماده ۲۱: مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند به درخواست دانشجویی که در ارزیابی کتبی جامع قبول شده، گواهی پایان دوره‌ی آموزشی را برای وی صادر نماید.

ح-۲- ارزیابی شفاهی جامع

ماده ۲۲: دانشجو باید پس از قبولی در ارزیابی کتبی جامع، در همان نیم‌سال در ارزیابی شفاهی جامع از پیشنهاد پژوهشی خود در حضور هیات داوران دفاع نماید. مرحله پژوهشی با این ارزیابی شروع می‌شود و با تدوین رساله و دفاع از آن به پایان می‌رسد.

تبصره‌ی ۱: دانشجو می‌تواند با موافقت استاد راهنما زمان ارزیابی شفاهی جامع (دفاع از پیشنهادی پژوهشی) را حداکثر به مدت یک نیم‌سال تحصیلی به تعویق اندازد. در این صورت باید در نیم‌سال بعدی مجدداً درس ارزیابی شفاهی جامع را انتخاب کند.

ماده‌ی ۲۳: پیشنهادی پژوهشی باید توسط دانشجو، دست‌کم در ده صفحه (شامل تعریف‌ها، روش‌های پژوهش متناسب با رشته‌ی تحصیلی، جنبه‌های نوآوری و مراجع) تدوین و پس از تأیید استاد راهنما جهت اخذ مجوز دفاع به مدیر گروه ارسال شود. دانشجو پس از تدوین پیشنهادی پژوهشی، باید با تکمیل کاربرگ دفاع از پیشنهادی پژوهشی، جهت اخذ مجوز دفاع اقدام نماید.

ماده‌ی ۲۴: هیأت داوران شامل استادان راهنما و مشاور و سه نفر عضو هیئت علمی (حداقل یک خارجی، توسط استاد راهنما پیشنهاد و در شورا گروه تصویب می‌شود. داوران از اعضای هیأت علمی متخصص در زمینه‌ی مربوط با درجه‌ی حداقل استادیاری یا استادیار پژوهشی انتخاب می‌شوند.

تبصره‌ی ۱: جلسه‌ی دفاع از طرح پیشنهادی به ریاست استاد راهنمای اول و با حضور دیگر استادان راهنما و مشاور و دست‌کم ۲ داور از ۳ داور تعیین‌شده، و نماینده تحصیلات تکمیلی دانشگاه تشکیل می‌شود. حضور حداقل یک داور خارجی الزامی است.

ماده‌ی ۲۵: موضوع برگزاری جلسه‌ی دفاع پیشنهادی پژوهشی و نام هیأت داوران پیشنهادی استاد راهنما پس از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی گروه، در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده طرح و پس از تأیید هیئت داوران جهت اخذ مجوز دفاع به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می‌شود.

تبصره‌ی ۱: دانشکده موظف است، دست‌کم دو هفته پیش از برگزاری دفاع از پیشنهادی پژوهشی، فرم درخواست دفاع یادشده را همراه دفترچه پیشنهادی پژوهشی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه ضمن معرفی نماینده‌ی (ناظر) تحصیلات تکمیلی دانشگاه، مجوز برگزاری جلسه دفاع را صادر و به دانشکده اعلام می‌نماید.

تبصره‌ی ۲: نماینده‌ی تحصیلات تکمیلی دانشگاه بدون حق رأی، ناظر بر حسن اجرای جلسه‌ی دفاع خواهد بود.

ماده‌ی ۲۶: ارزیابی دفاع دانشجو در جلسه ارزیابی شفاهی جامع به صورت قبول و رد گزارش می‌شود.

ماده‌ی ۲۷: ناظر تحصیلات تکمیلی موظف است نتیجه‌ی دفاعیه را تا حداکثر یک هفته پس از برگزاری جلسه‌ی دفاع به همراه فرم گزارش ناظر به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

ماده‌ی ۲۸: موفقیت دانشجو در دفاع از پیشنهادی پژوهشی به منزله‌ی تصویب آن است، و در این صورت ثبت‌نام رساله‌ی دانشجو انجام می‌شود. مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه عنوان مصوب را به صورت کتبی به دانشجو اعلام و رونوشت آن را برای دانشکده و استادان راهنما و مشاور ارسال می‌کند.

تبصره‌ی ۱: تغییر موضوع طرح پیشنهادی پس از تصویب، با درخواست دفاع مجدد انجام می‌شود. لازم به ذکر است در صورتی که امکان تغییر موضوع رساله در دفاع اول توسط هیئت داوران پیش بینی شده و به تصویب رسیده باشد و در گزارش ناظر ذکر شده باشد، دفاع مجدد نیاز نیست.

تبصره‌ی ۲: عنوان نهایی رساله در جلسه دفاع نهایی از رساله، با توجه به نظر هیئت داوران تعیین خواهد شد.

ماده‌ی ۲۹: دانشجو در هر صورت باید تا پایان نیم‌سال هفتم تحصیل از پیشنهاد پژوهشی خود با موفقیت دفاع کرده باشد. در صورتی که دانشجو نتواند در مهلت مقرر از پیشنهادی پژوهشی خود دفاع کند و یا دفاع موفق نداشته باشد، از ادامه‌ی تحصیل محروم می‌شود و با درخواست کتبی می‌تواند گواهی مبنی بر گذراندن دوره‌ی آموزشی دریافت نماید.

ماده‌ی ۳۰: تمام فعالیت‌های پژوهشی دانشجو، در مرحله‌ی پژوهشی و تدوین رساله، باید با هدایت و نظارت استاد یا استادان راهنما صورت گیرد. دانشجو موظف است پایان هر نیم‌سال، گزارش پیشرفت کار خود را به تأیید استاد (یا استادان) راهنما و کمیته تحصیلات تکمیلی گروه برساند. این گزارش برای درج در پرونده‌ی دانشجو و انجام مراحل اداری ثبت‌نام در نیم‌سال‌های بعدی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می‌گردد.

تبصره‌ی ۱: انجام مراحل اداری ثبت نام در نیم‌سال بعد منوط به ارائه گزارش پیشرفت تحصیلی است و در صورت عدم ارائه این گزارش ثبت نام دانشجو صورت نمی‌گیرد.

ط - دفاع از رساله

ماده‌ی ۳۱:

الف) دست‌کم شش ماه بعد از تصویب پیشنهادی پژوهشی با رعایت ماده ۳۸، دانشجو می‌تواند از پایان‌نامه‌ی خود دفاع نماید.

ب) دانشجو پس از تدوین رساله و تأیید استاد راهنما و به شرط کفایت دستاوردهای علمی رساله اعم از انتشار یک مقاله در مجله‌ها و همایش‌های معتبر، ثبت اختراع، تولید دانش فنی، آثار بدیع هنری و مانند آن، موظف است در حضور هیأت داوران از رساله‌ی خود دفاع کند.

تبصره‌ی ۱: پیش از دفاع، ارائه‌ی یک مقاله‌ی چاپ‌شده یا پذیرش شده برای چاپ در یکی از مجله‌های ISI و یا علمی-پژوهشی معتبر از نظر وزارتین علوم و بهداشت، ضروری است. مقاله‌های فوق باید برگرفته از پژوهش رساله دوره دکتری باشد و در ترتیب نام نویسندگان آن، باید نام دانشجو اول و نام استادان راهنما و سایر همکاران (در صورت لزوم) بعد از نام دانشجو به ترتیبی که استاد راهنما صلاح می‌داند، ذکر شوند.

تبصره‌ی ۲: در مقاله‌های چاپ‌شده نام دانشجو باید با نام دانشگاه الزهرا^(س) همراه شده باشد.

تبصره‌ی ۳: در شرایط خاص و با تأیید هیئت داوران و شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه، (تولید دانش فنی، ثبت اختراع تایید شده توسط سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران و آثار بدیع هنری) می‌تواند جای‌گزین چاپ مقاله شود.

ماده‌ی ۳۲: دانشجو پس از تدوین رساله، باید فرم‌های درخواست صدور مجوز دفاع را با هماهنگی استاد راهنما تکمیل و همراه با رساله و دست‌کم یک مقاله‌ی برگرفته از آن (با رعایت تبصره ۱ ماده‌ی ۳۱) را به مدیر گروه ارائه دهد تا پس از طرح و تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی گروه به دانشکده ارسال شود. هیئت داوران شامل استادان راهنما و مشاور، و ۳ نفر عضو هیئت علمی در رشته‌ی مربوطه به عنوان داور (حداقل یک داور خارجی با درجه‌ی حداقل دانشجویی) می‌باشند، که به پیشنهاد استاد راهنما و تصویب گروه تعیین می‌شوند.

تبصره‌ی ۱: جلسه‌ی دفاع به ریاست استاد راهنمای اول و با حضور دیگر استادان راهنما یا مشاور و دست‌کم ۲ داور از ۳ داور تعیین‌شده، و نماینده‌ی مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه تشکیل می‌شود. حضور داور خارجی با درجه دانشجویی الزامی است.

تبصره‌ی ۲: دانشجو موظف است دو ماه پیش از زمان پیشنهادی برای دفاع از رساله و یا پایان مهلت تحصیلی، رساله‌ی خود را که به تأیید استاد راهنما رسیده، برای انجام مراحل دفاع به گروه آموزشی تحویل دهد. در این حال چنان‌چه دفاع از رساله صرفاً به دلیل طولانی‌شدن مراحل اداری، و نه به دلیل ضرورت انجام اصلاحات علمی، بیش از یک ماه به طول بیانجامد، مدت مازاد جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب نمی‌شود.

ماده‌ی ۳۳: موضوع برگزاری جلسه‌ی دفاع از رساله و نام هیئت داوران پس از تصویب در شورای تحصیلات تکمیلی گروه، در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، طرح و پس از تأیید به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال می‌شود.

ماده‌ی ۳۴: دانشکده موظف است، دست‌کم یک ماه پیش از برگزاری دفاع از رساله دانشجو، فرم درخواست دفاع یادشده را همراه با رساله و مقاله‌های برگرفته از آن (با رعایت ماده‌ی ۳۱) به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید. مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه پس از کسب مجوز از معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، ضمن معرفی نماینده‌ی (ناظر) تحصیلات تکمیلی دانشگاه، مجوز برگزاری جلسه دفاع را صادر و به دانشکده اعلام می‌نماید.

ط - ارزیابی رساله

ماده‌ی ۳۵: دانشجو موظف است در جلسه نهایی دفاع از رساله، گزارشی از فعالیت پژوهشی خود ارائه و از آن دفاع نماید.

ماده ۳۶: ارزیابی رساله بر اساس کیفیت علمی پژوهش انجام شده، میزان نوآوری، چگونگی دفاع از یافته‌های پژوهشی و نحوه نگارش رساله انجام می‌شود و نتیجه‌ی آن بر حسب نمره (با درجه‌ی عالی، بسیار خوب، خوب و یا غیرقابل قبول) به شرح زیر اعلام می‌شود:

درجه عالی: ۱۹-۲۰

درجه بسیار خوب: ۱۷/۵-۱۸/۹۹

درجه خوب: ۱۶-۱۷/۴۹

غیر قابل قبول: زیر ۱۶

تبصره‌ی ۱: چنانچه رساله‌ی دانشجو "غیرقابل قبول" ارزیابی شود، بنا به تشخیص داوران، دانشجو مجاز است طی حداکثر شش ماه رساله را طبق نظر داوران اصلاح و فقط برای یک بار دیگر از آن دفاع کند به شرط این که طول دوره‌ی تحصیل از حداکثر مدت مجاز تحصیل بیش‌تر نشود.

ماده ۳۷: دانشجو پس از گذراندن مرحله‌ی آموزشی و پژوهشی و کسب درجه‌ی "قبول" از رساله‌ی خود، دانش‌آموخته دوره‌ی دکتری شناخته می‌شود و به دریافت درجه‌ی دکتری Ph.D با رتبه‌ی به‌دست‌آمده نایل می‌شود.

ی - سایر مقررات

ماده ۳۸: مدت مجاز تحصیل در دوره‌ی دکتری دست‌کم سه سال و نیم با رعایت بند الف ماده ۳۱ و حداکثر چهار سال و نیم است و در صورت ضرورت به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، حداکثر تا یک نیم‌سال تحصیلی به این مدت افزوده می‌شود.

تبصره‌ی ۱: در صورتی که دانشجو بنا به عللی خارج از اختیار خود و یا بروز مشکلات غیرقابل پیش‌بینی، در مدت مجاز موفق به اتمام تحصیل نشود، به پیشنهاد استاد راهنمای دانشجو، کمیسیون بررسی موارد خاص با حضور استاد راهنما، وضعیت دانشجو را بررسی و متناسب با کمیت و کیفیت فعالیت‌های علمی دانشجو، در مورد مدت و نحوه‌ی ادامه‌ی تحصیل یا اخراج او تصمیم‌گیری قطعی خواهد کرد.

ماده ۳۹: در موارد زیر دانشجو از ادامه‌ی تحصیل در دوره‌ی دکتری محروم می‌شود:

الف) میانگین کل نمره‌ی درس‌های دانشجو (با رعایت ماده ۱۳) کم‌تر از ۱۶ شود.

ب) صلاحیت علمی دانشجو پس از دو بار ارزیابی کتبی جامع (با رعایت تبصره‌ی ۳ و ۴ ماده‌ی ۲۰) احراز نشود.

ج) صلاحیت علمی دانشجو برای استمرار فعالیت پژوهشی (با رعایت ماده‌ی ۲۹) احراز نشود.

د) رساله‌ی دانشجو (با رعایت تبصره‌ی ۱ ماده‌ی ۳۶) "غیر قابل قبول" ارزیابی شود.

ح) مدت مجاز تحصیل (با رعایت تبصره‌ی ۱ ماده‌ی ۳۸) به پایان برسد.

تبصره‌ی ۱: در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه‌ی تحصیل در دوره‌ی دکتری، دانشگاه می‌تواند با رعایت ضوابط و مقررات مربوط، گواهی‌نامه‌ای را بر اساس کارنامه‌ی تحصیلی دانشجو صادر کند و در اختیار وی قرار دهد.

ماده‌ی ۴۰: دانشجوی دوره‌ی دکتری باید به طور تمام وقت به تحصیل بپردازد تا بتواند از مزایای دانشجویی دکتری برخوردار شود. دانشجو موظف است در زمان‌هایی که گروه تعیین می‌کند در دانشگاه حضور یابد و به انجام برنامه‌ی آموزشی و پژوهشی خود اقدام نماید. دانشجویی که رابطه‌ی استخدامی (رسمی یا پیمانی) با سازمان‌های دولتی دارد باید موافقت بالاترین مقام سازمان مربوط را برای ادامه تحصیل کسب کند؛ در غیر این صورت مسئولیت هر گونه اقدام قانونی توسط دانشگاه متوجه شخص دانشجو خواهد بود.

ماده‌ی ۴۱: دانشجو می‌تواند در طول مدت مجاز خود حداکثر دو نیم‌سال تحصیلی با کسب موافقت دانشگاه از مرخصی تحصیلی با احتساب در سنوات استفاده کند.

این آیین‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۴۱ ماده و ۴۰ تبصره در تاریخ ۹۳/۱۲/۱۲ به تصویب نهایی شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه رسید و برای دانشجویانی که از سال تحصیلی ۹۳-۹۴ و پس از آن در دوره‌ی دکتری پذیرفته می‌شوند، لازم‌الاجرا خواهد بود. در صورت موافقت گروه و دانشکده و با اطلاع تحصیلات تکمیلی دانشگاه این آیین‌نامه برای دانشجویان ورودی‌های ماقبل سال ۹۳ نیز می‌تواند قابل اجرا باشد.